

Overweging zondag 17 september 2017 – Tot vergeving bereid?

Jaar A, 24^e zondag door het jaar

Sirach 27,30-28,7 / Psalm 103,1-2,3-4,9-10,11-12 / Matteüs 18, 21-35

Vandaag is het Nationale Ziekenzondag en de eerste zondag van de Vredesweek. Alle reden dus om stil te staan bij dit mooie thema Vergeving. Vergeving is de weg naar vrede.

Jezus Sirach, niet 'onze' Jezus, maar Jesua ben Elazar ben Sira, was een inwoner van Jeruzalem. Zijn Wijsheidsboek is één van de deuterocanonieke wijsheidsboeken uit de Bijbel. Deze Jezus Sirach valt meteen al met de deur in huis: wrok en gramschap zijn iets afschuwelijks.

Andere sterke woorden die Jezus Sirach gebruikt zijn: wraak, volharden, onverbiddelijk zijn, haten. Woorden die verharderen en waar we zelf de dupe van worden; als we zo verharderen, zullen we zelf de wraak van de Heer voelen. Daar worden we ziek van.

De oplossing is duidelijk: vergeef uw naaste zijn dwaling.

Maar... hoe doen we dat; vergeven?

Want we zijn niet zomaar boos en voelen vaak niet zomaar wrok. Daar is iets aan vooraf gegaan. De aanleiding tot wrok en boosheid, tot gramschap – wat zelfs grote woede betekent – is vaak een gebeurtenis of harde woorden van de ander. Ons is iets aangedaan, we voelen ons slachtoffer, we voelen ons gepasseerd, iemand voldoet niet aan onze verwachtingen.

Vergeven is die verwachtingen loslaten.

Ik moest denken aan Jona, u weet wel, die profeet die in de walvis terecht kwam. Hij moest het volk van Ninive vertellen dat ze zich moesten bekeren, omdat anders God hen zou verdelgen. God vergaf de koning en zijn volk nadat ze gingen vasten en boete doen. Maar dat vergaf Jona God niet. Jona had andere verwachtingen van God. *Hij* verwachtte dat God wél wraak zou nemen. En geheel tegen die verwachting in, liet God door zijn vergeving juist zien dat Hij "genadig is en barmhartig, toegevend en rijk aan liefde" (Willibrordvertaling 2012).

Eigenlijk zijn wij zelf vaak als Jona. Wrokkig. Ongelovig. We kunnen het ons niet voorstellen als mensen elkaar iets ergs kunnen vergeven. We willen oog om oog, tand om tand. We willen gerechtigheid. “Wel vergeten, maar niet vergeven” of “Wel vergeven maar niet vergeten”, zeggen we dan. Zijn we vaak niet juist boos en wrokkig, omdat we verwachten dat de ànder de eerste stap moet zetten, of omdat we verwachten dat de ànder wel rekening met ons moet houden, of gewoon omdat we vinden dat wij gelijk hebben en de ander niet? Vinden we zelf ook vaak niet dat er pas sprake is van gerechtigheid als we met gelijke munt terug kunnen betalen? En als iemand pech heeft, zeggen we dan niet: Eigen schuld, dikke bult?

Jezus laat in zijn vergelijking in het evangelieverhaal zien dat ‘oog om oog, tand om tand’ niet de juiste weg is. We lezen in het verhaal over de dienaar: als we zelf vergeven worden, is dat een bevrijding. Er valt een last van onze schouders: we voelen ons niet meer schuldig maar dankbaar. Er vallen ketenen van ons af. Het is díe bevrijding die we anderen ook moeten gunnen. Die geneest u van alle kwalen, zoals we lezen in de psalm.

Want waar is anders de liefde?

Het is de liefde waar het God om gaat. Als wij *niet* bereid zijn om te vergeven, dan blijven we opgesloten in onszelf; in onze woede en in ons slachtofferschap en in onze kleinzieligheid. Dan zijn we niet vrij.

Die kleine ziel van ons is bedoeld om groot te zijn. Als mens zijn we beperkt en daar moeten we ons bewust van zijn. Vandaar die schuldbelijdenis aan het begin van elke viering. We moeten de hand in eigen boezem steken en vergeving vragen voor alles waar we tekort in schieten. Vergeven is iets wat wij moeten leren. Bij elke gelegenheid toch weer oefenen; niet alleen elke viering, maar bij elke situatie die zich voordoet, bij iedereen die niet voldoet aan onze verwachtingen. Tot zeventig maal zeven keer.

God begrijpt wel dat dat niet altijd zonder slag of stoot gaat. We hebben er tijd voor nodig en zelfinzicht. En die kans krijgen we: elke dag opnieuw. We moeten durven *geloven* dat God ons vergeeft als we echt berouw tonen, als we onze verwachtingen loslaten, als we onze beperktheid erkennen èn erkennen dat we Gods hulp *nodig* hebben.

We moeten de ander ruimte geven. En daarvoor moeten we eerst God ruimte geven. De Heilige Geest laten waaien. Vergeven is als een frisse wind. De ramen gaan open, het stof

waait op, heldere kleuren worden weer zichtbaar. Bij alle woede, bij alle wrok, bij alle boosheid en bij alle verbittering, mogen we ons altijd tot God wenden. Ons wordt gevraagd te vergeven, maar we kunnen het niet alleen: vraag dus Gods hulp. Het is God die ons laat vergeven, die ons onze wrok laat varen. We moeten *Hem* Zijn werk in ons laten doen, Hem in ons toelaten. Wij moeten bereid zijn Zijn instrument van vrede te zijn.

Jona kon niet geloven dat God zo liefdevol was. Durven wij dat wel te geloven?

Durven *wij* te geloven in vergeving, in barmhartigheid?

Durven *wij* wraak los te laten?

Durven *wij* God in ons te laten werken?

We hebben God nodig. We kunnen het niet alleen. Als we dat toegeven, dan worden we ruimhartig, dan scheidt God ruimte in ons. Toegeven in onze kleinheid, in onze beperktheid, is God de ruimte geven om ons grootmoedig te maken, ruimhartig, barmhartig.

God is begaan met ons, op voorwaarde dat wij begaan zijn met elkaar. Alleen dan kan er vrede zijn. En dáár worden we beter van!

Want God wil niet dat we naar de ander wijzen, maar dat we de ander de hand reiken.

Amen